

مستشرقان

۱۳۲۶

محل مطبعه راداره :

جفبال اوغلنده امنيت

صندوغى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

لفظار :

مسلکمزہ موافق آثار

جدیدہ مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلهین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاست و بالخاصه احوال و مشورہ امر و مبرورہ بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تاسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی

ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵	غروش
روسیه	۶۵	۳۰	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

قیرلهدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضلہ آلنیر

عدد : ۱۲۰

۲۰ ذی الحجہ پنجشنبه ۹ کانون اول ۳۲۶

بشنجی جلد

منارك مجلداتنه ، تفسيرينه مراجعت ايدنر آلورجك قدر ايضاحات بوله بيلورلر .

شمدي جميل افندي به خالصانه بر قاچ سوز سويلمك ايستمرز : حادثات واقعه يازمش اولديغك مقاله نك بك بديهي بر نتيجه سيدير . بزم -الك عثمانيه اهالي سي عادات دينه لرينه علناً مخالفتده ، حقارتده بولميه تحمل ايده مزملر . بويه بر حركته قارشى دين تامنه خروج ايدرلر . سن فلسفه يه ، علوم طبيعيه يه ، ادبيه يه ، مراقي بر آدمسك . احكام دينه دن بحث ايتمكي اربابنه براق . ملتة يابه بيه جلك بر خدمتله اوغراش استاد مرحوم ديرديكه [شيخ محمد عبده] « بر امتك عقيم قالمسنى توليد ايدن اسبابدن برى ده افرادينك يابه ميه جنى ، قابليت كو - ستره ميه چكي ايشلره صاريلوب اصل مستعد اولديغى شعبات ايله اشتغال ايمه سيدير . »

سن ده ذككى آچيق عبارتملى ، خفيف معنالى ، عوامك ، چوجقرك ايشنه يارار ، خالقه لسان فصيحى اوكره دير رساله جكارك تاليفنه صرف ايتمش اولسه يدك كندلك ابي بيلديكك فذله عايدكتابلر يازهدك هم مفيد ، همزده مستفيد اولوردك . انشاءه بوندنصكره اوپولده حركت ايدر سك .

« المنار ،

بجر غفران نفخه رحمتله اولمش بر حباب ،
ظن ايدر انسان كورونجه خيمه دن يحد قباب .
توز ، دومان وهم ايله مه : لوث كناه شيخ وشاب
سوق باد مغفرتله موجه دار اضطراب .
پارلايان سمت سياهه صانما قرص آفتاب :
وجه باقى ايمده عشاقنه رفع نقاب .

اي مقدس بقعه ؛ اي جاي معالى انما ،
ايلور صمتك سنك بيكرجه حكمت احتوا .
ولولهك اسلام ايچين بر محشر وحدت نما ،
سن ايدر سك مسلميني بر بريله آشنا ،
سطح فياضكده اولدقچه حقايق روشنا ،
« بدنن اي خاك سماوى ! بيك سلام اولسون سكا »

ظاهر المولوى

خطبه لره دائر

بش آي مقدم ، بيرونده بولنديغم زمان ، بروجه معتاد درسدن
دونر كن ، استانبول غزته لريني او قومق ايچون او ، فعلاً حارس حریت
اولان محترم « اتحاد و ترقى جمعيتى » قلوبنه كير مشدم . قلوبك مطالعه
سالوننده غزته لرى قاريشدير ركن « طنين » غزته سنده استاذ محترم
موسى كاظم افنديك مقام مشيختى احراز ايلدكلرينى او قويوب بك
زياده ممنون اولمشدم . اوت ، بك زياده . زيرا دارالفنون ، صره لرنده
ايكى سنه دن فضله استاذ محترمك رحله تدريس لرنده بولنديغم دن عموجه
مسلم و معروف اولان علم و عرفان ليله برابر نه قدر دور بين ، حر
اندیش و افكار عاليه صاحبي بر ذات اولدق لريني رأى العين مشاهده
ايلمش كبي ايدم . بناء عليه بر كون كلوب ده رأس كاره كچه جك اولور -
لر سه جهليه اولماسنه رفق قالمش اولان علميه مزده اصلاحات اساسيه
اجراسيله محكوم زوال اولان علميه مزك ترقى و تعاليسنه بك بيوك
خدمات نافعده بولنه جق لرينه اميدم بر كال ايدى . ايشته استاذ محترمك
شيخ الاسلام اولم لرى بنم بو ط - اتلى اميديمك صباح انفلاق اولديغندن
بنده نشته سرور ايله دلسير اولدم .

واقعا بو مسرتيم بوشه چيقمادى ، بر هفته صكره كلن « طنين »
نومرولرينك برنده « مشيخت عليانك مهم بر قرارى » عنوانى آلتنده
بوندن سوكره زمان سعادتده اولديغى كبي خطبه لرك حال و زمانه موافق
و مطابق صورتده و اهالينك آكلايه بيه چكي بر طرزده او قوتدير لاسى
تحت قراره آلته رق بو قرارك اجراسى ايچون ارباب اختصاصدن
مركب بر قوميسيون انتخاب اولنديغى او قومدم . بونك اوزرينه آرتق
قلبه ده حاصل اولان مسرتك تعريفندن عاجزم . زيرا بنم مقام مشيختدن
بكله ديكم اصلاحاتك اهمى واك برنجيسى شو خطبه لر مسئله سى ايدى .
واقعا بو خطبه لر مسئله سى بك مهمدر . زيرا خطبه لر رمز ،

وقته عرفات

باق شوادى غرامك ساحه بر جوشنه ،
دقت ايت منظور اولان اوضاع خشيت پوشنه .
نشوه بخش اولمش كه اويله واقف مدهوشنه ،
بكزه مز بزم شرابك ذوق نوشا نوشنه .
هر برى آصم شده احرام تجرد دوشنه ،
كشيدنى آتمش رضاي خالقتك آغوشنه .

قرب مبروكنده بيت الله حاجتپوروك ،
دامن فيضنده بر كوه بلند وانورك ،
پيش قد سیتپناهكده خدای اكبرك ،
اجتماع ايتمش كزیده امتى پیغمبرك .

پا برهنه ، سينه عربانكن قويوب چيلاق سرين ،
هپسى سورمكده بو خاك پا كه وجه مغبرين .

قلب امتدن خروش ايتمكده بر بانك حزين ،
انعكاسى ويرمه ده آفاقه بر علوى طنين .
ايكله ين دلار ديور : ليك اله العالمين ،
آغلايان كوزلر : ايديلمش شرم ايله عطف زمين ؛
تيتره ين اللر ايسه : معطوف دركاه برين . .
وقت تبشير اجابت ، طورما اي روح الامين !

دها طوغریسی خطبای حقیقه اصلاح و احضار اولنوزیسه بونک یا لنگز حکومت عثمانیه ده دکل، تکمیل عالم اسلامیتده مهم بر تأثیری و اسلام لرتقی و تعالیبری ایچون پک بیوک فائده سی اوله جنی وارسته ایضا حدیر .

ینه بوندن اوج آی مقدم شونشته مسرتله سر مست اوله رق بیروتدن استانبوله عودت ایتدیکم زمان اک برنجی ایشم جوامع کبیره نك برنده ادای جمعه ایله برابر اصلاح اولنسان، زمین وزمانه موافق تام معناسیله فصیح و بلیغ اولان خطبه یی ایشتمکدی . نه کوزل تصادف ! بندیکم روس قومپانیه سی واپوری اوچنجی ایلوله مصادف جمعه کونی صباحی استانبوله واصل اوله رق بی نار انتظاردن قورتارمشدی . بعدالاسلام طوغری جوامع کبیره دن برینه کیتدم . کیتدم اما ، ایکی آیدن بری صبر سزقله بکلیوبده شمدی استماعیله متلذذ و مستفید اولمق آرزوسنده بواندینم حالده قارشومده کی خطبیک « الحمد لله » لفظ جلیلی کندیسنه مخصوص بر شیوه ایله اوج دفعه تکرار ایتدکن صکره نغمات متسلسله سابقه یی تفتییه باشلامه سی اوزرینه بردنبره شاشیردم قالدیم .

هر تقدیر وهله اولاده قولانمه اینانما مق استه دمسده بالاخره سلسله نغماتک توالیسی اوزرینه بشقه درلو توجهیه قویولدم . « خطبه و خطبایی اصلاح و تعدیل ایشم ، بر دانه سنی ده اولاد مزه ماضینک نمونه سی اوله رق اولوالابصاره عبرت قالمق اوزره ابقا ایلمش لردر » دیه حکم ایتدم . بوندن صکره هر جمعه صره سیله بشقه جامعری کزیمکه باشلام . بوکونه قدر بیوک ، کوچوک اونی متجاوز جامعه بولندم . نهایت هدیه سی ده مع الاسف عین حالده کوزدکن صکره غیر اختیاری اوله رق عمر ابن الحارثک « کانوا فی القسدم الزمان یفعلون ولا یقولون ، ثم صاروا یقولون و یفعلون والآن صاروا یقولون ولا یفعلون » اسکینن یاپارلر ، سویلمزلردی ؛ صکره لری هم سویلرلر ، هم یاپارلردی ؛ شمدی ایسه سویلرلر ، فقط یاپارلر . « قولنی تخطر ایلدم .

نه اولوردی خطباء کرام حضرتاتی خطبه نك خطاب دیمک اولدیغنی خطابه ایسه هر قوم و ملتک کندو لسانلریله خطاب ایلمک بوما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه » کبی آیت کریمه و پک چوق احادیث نبویه مقتضاستجه لازم و فرض اولدیغنی دوشونسلر ، زمین وزمانه موافق عربجه مقدمه لرله مترافق ترکیه اوله رق خطبه لر او قوسه لر . بالخاصه ، قولرا علت مده شه سنک شدتله حکم فرما اولدیغنی شو کونلرده خطیب لر من جمعه لرده نظافت و تحفظک لزومنی ، هر دردا : دواسی اولدیغنی ، عالم ، عالم اسباب اولوب ، اسبابه تشبث بز . سامانلر ایچون لازم اولدیغنی و حفظ صحته پیغمبر من صلی الله علیه وسلم افندمک نه درجه ده رعایت ایتدکرینی اهلیمزه لسان مناسبه آکلانسه لرده شو علت مده شه نك دفع وازاله سنه خدمت ایتسه لر . . . صلاة جمعه یی صورت صحیحه ده ادا ایتدکریندن ماعدا ، وظائف اسلامیه نك اهمیت لردن بری اولان وظیفه نصیحتی ده ایفا ایشم بولنورلردی . بر خطبیک جمعه کوننده منبر اوزرنده اهلالییه القا ایده جکی بر خطبه غزته لرتک صحیفه لر طولیسی یازیلرندن و هیئت

ناصح نك نك توك ایفا ایتدکری نصیحتلردن ذها مؤثر ، بیک کره ذها زیاده مفید اولوردی .

اعتراف ایده لم بزده بوکون غزته او قویوب مندرجاتیله استفاده ایدنلر مکز عددی پک محدوددر .

اهالیمکز قسم اعظمی غزته لره نظر استکراهله باقارلر ، دکل عواممز ، طلبه لر من ، حتی دارالفنون طلبه لر من بیننده بیسله « غزته لر برر سفسطه بیغینندن عبارتدر » دینلر مزده یوق دکلدن .

برده خطبه لرده رعایت اولماسی لازم کلن نقطه زمیندن زیاده زماندر . زیرا برینک تدارکی ممکن اولدیغنی حالده دیکرینک غیر قابلدر . بزده هر فصله بو ، زمانه رعایت ایتمک ده یوقدر . بوکابر شاهد اوله رق مجاهد محترم عبدالرشید ابراهیم افندی حضرتلرینک قربان یارامندن صکره انتشار ایدن ۱۱۹ نومرولی صراط مستقیم ده مندرج خطبه بلیغه لرینی ایراد ایده بیلیم . استاذ محترم ک یازدیغنی خطبه حقیقه بلیغدر ، پک مناسب و موافقدر . لکن بر آی اول یازلمش اولسه حسن و بلاغتی بیک قات زیاده اولورایدی .

شو خطبه مفیده صراط مستقیمک ۱۱۴ نجی نومروسنده یازیلوبده اونومرودن بر قاج یوز نسخه سی بلده طیه یه کوندرلمش اولسه یاخود عربی و فارسی لسانلرینه ده ترجمه و آروجه طبع اولنوب عرفانده حجاج کرامه توزیع اولنمق اوزره ارسال اولنمش اولسه نه اولوردی ؛ شبهه سزکه اوزمان هر شی اولوردی . و بشقه درلو بر تأثیر اجرا ایدردی . انسان بویله وقعه لره صیق صیق تصادف ایتدکجه او قوجه متذینک :
وما کل ها ولا جمیل بفاعل ولا کل فعال له بتمم
قول حکیمانه سنی تکراردن بشقه بر دیه جک بوله میور .

عالم جان الادریسی

صراط مستقیم . — عبدالرشید افندی حضرتلری و صراط مستقیم بوبابده لازم اولان و آلدن کلن وظائف حیتی ایفا ایتمش لردر . شو قدرکه بو قبیل امور مهمه ایچون واسع مقیاسده چالیشه بیلمک ، منور و مقتدر مسلمانلرک توحید مساعی و ابذال فداکاریسنه متوقفدر .

مشیختک خطبه لری اصلاح تشبثه کتجه ، او بکک تشبثادن اولدیغنی جهتله غزته ستونلرینه کچمکدن باشقه فعلی بر ثمره سنه انتظار اولنه باز .

حسب حال

— ۲ —

معلوم یا ، توتونلریمز کبی ادبیات مزده فرانسه انحصاری آلتنده در . فرانسه ادبیاتدن غیر ادبیاتدن بحث بیله ایده مه یز . بر ، ایکی هفته اول رسمی بر غزته مکز بکی اولمش تولستویه دایر برشیلر یازدیغنی ایشیدیر ایشتمز ، پک سویندم ، کندی کندیمه : توتون رژیسنه معترضلر چیقدیغنی کبی ، ادبیات رژیسنه قارشوی ده اختلالیلر توره مش ایش ، دیدم و او غزته نك ، تولستویدن باحث نسخه سنی ، علی العجله ، صتون آلدیم .